

Годишње истраживање о радовима у иностранству

Београд, 2008.

МЕТОДОЛОГИЈЕ И СТАНДАРДИ – Годишње истраживање о радовима у иностранству

Издавач

Републички завод за статистику Србије
Београд, Милана Ракића бр. 5

За издавача

Др Драган Вукмировић, директор

Приликом коришћења података објављених у овој публикацији
обавезно је навођење извора.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
006+311

МЕТОДОЛОГИЈЕ и стандарди / Републички
завод за статистику Србије ; за издавача
Драган Вукмировић. - 2003, бр. 1- . -
Београд (Милана Ракића 5) : Републички
завод за статистику Србије, 2003- (Београд
: Републички завод за статистику Србије). -
29 cm

ISSN 1451-7477 = Методологије и стандарди
- Републички завод за статистику Србије

COBISS.SR-ID 112201996

ПРЕДГОВОР

Републички завод за статистику Србије објављује методолошко упутство за спровођење годишњег истраживања о радовима у иностранству. Тим истраживањем обухватају се сви грађевински радови који су изведени у извештајној години.

Подаци за истраживање о радовима у иностранству прикупљају се од 1965. године. Током година мењала се периодика прикупљања података, али главна обележја овог истраживања нису се значајно мењала. Мада се истраживање спроводи већ дуги низ година, први пут се објављују статистички стандарди за његово реализовање.

Упутство садржи сва неопходна методолошка објашњења, која се односе на циљ и предмет истраживања, дефиниције, јединице посматрања, организацију и спровођење истраживања, као и на обраду података и публикавање резултата, и намењено је учесницима у спровођењу истраживања и корисницима података.

Београд, 2008.

Директор
Др Драган Вукмировић

САДРЖАЈ

Страна

ПРЕДГОВОР	3
Увод	7
ПРАВНИ ОСНОВ ИСТРАЖИВАЊА	8
МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ	8
Циљ истраживања	8
Предмет истраживања	8
Извештајне јединице	8
Адресар извештајних јединица	9
Прикупљање података	9
ДЕФИНИЦИЈЕ	9
ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА	11
Органи за спровођење истраживања	11
Рокови за снимање и прикупљање података	11
Обрада и публикување података	11
Обрасци	11
Списак обрадних табела	12
ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА	13
Годишње истраживање о радовима у иностранству – ГРАЂ-33	15

Увод

Републички завод за статистику у овој свесци методолошких материјала објављује статистичке стандарде на основу којих се реализује истраживање „Годишњи извештај о радовима у иностранству“ (ГРАЂ-33). Садржај стандарда чине: методолошке основе, организација истраживања и инструменти за спровођење истраживања и обраду података.

Статистичко истраживање о грађевинским радовима у иностранству први пут је уведено у статистички систем као месечно истраживање 1965. године, с тим што су извештајне јединице биле у обавези да на посебном обрасцу доставе и податке за децембар 1964. године, као и податке за целу 1964. годину. Истраживањем су биле обухваћене грађевинске и пројектантске организације које су обављале радове у иностранству преко пословних удружења, самостално или преко спољнотрговинске мреже. Од 1966. године истраживање прелази на кварталну периодику.

Главна обележја овог истраживања: вредност грађевинских радова у иностранству, број радника, одрађени часови рада, вредност материјала и опреме, као и пројектантске услуге, прате се од почетка истраживања без значајнијих измена.

Радови у иностранству се прате од 2003. године и у оквиру тромесечног извештаја грађевинарства, ГРАЂ-31, али без пројектантских услуга, јер по Класификацији делатности пројектантске услуге нису сврстане у грађевинарство. Од 2004. године извештај о радовима у иностранству, ГРАЂ-33, спроводи се годишње, с тим што остаје и квартално праћење радова у иностранству кроз тромесечни извештај грађевинарства.

Саставни део методологије за спровођење годишњег извештаја о радовима у иностранству јесте *Класификација врста грађевина* (Методологије и стандарди, свеска бр. 15, РЗСС, 2005).

ПРАВНИ ОСНОВ ИСТРАЖИВАЊА

Статистичко истраживање о радовима у иностранству спроводи се на основу Закона о статистичком истраживањима и Годишњег програма о статистичким истраживањима који усваја Влада Републике Србије.

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ истраживања

Циљ годишњег истраживања о радовима у иностранству јесте прикупљање података о грађевинској активности предузећа која изводе радове у иностранству ради увида у обим и стање тих радова у години, као и динамику радова по годинама.

Прикупљају се подаци о вредности уговорених и вредности изведених радова у иностранству, утрошени материјал за уграђивање из Србије, уграђена опрема из Србије, просечан број радника на градилиштима и одрађени часови рада радника из Србије, а према земљама у којима се радови изводе.

Предмет истраживања

Предмет посматрања годишњег истраживања о радовима у иностранству јесте делатност фирми које изводе радове на грађевинама у иностранству. Под грађевинском делатношћу се подразумевају све врсте радова које фирма обавља на грађевинама, као што су: радови новоградње, доградње, реконструкције, модернизације, адаптације, великих оправки и текућег одржавања.

Подаци о радовима у иностранству приказују се према земљама у којима се ти радови изводе.

Извештајне јединице

Извештајне јединице су сва правна лица која су према Класификацији делатности (КД) разврстана у грађевинску делатност у сектор Ђ – Грађевинарство, као и правна лица која нису разврстана у грађевинску делатност, али имају јединице у саставу које обављају грађевинске радове у иностранству.

У оквиру овог истраживања јединице посматрања једнаке су извештајним јединицама.

Адресар извештајних јединица

Адресар извештајних јединица за ово истраживање формира се на основу Статистичког пословног регистра, односно користе се информације прикупљене путем текућих истраживања тј. тромесечног истраживања грађевинарства (ГРАЂ-31) и годишњег истраживања о грађевинским радовима (ГРАЂ-11) и састоји се од:

- свих правних лица која су према Класификацији делатности разврстана у сектор Ђ (Грађевинарство) и
- правних лица која нису разврстана у ту делатност, али имају јединице које обављају грађевинске радове.

Прикупљање података

Истраживање се спроводи извештајним методом за оне извођаче радова (правна лица) који су у извештајном периоду обављали грађевинске радове у иностранству.

Извештајне јединице попуњене обрасце достављају надлежном подручном одељењу или организационој јединици завода за статистику.

ДЕФИНИЦИЈЕ

Грађење је извођење грађевинских и грађевинско-занатских радова, уградња инсталација, постројења и опреме.

Грађевине су конструкције спојене с тлом (подземна, надземна градња, као и водоградња), на којима се обављају грађевински радови, а направљене су од грађевинских материјала и готових производа за уградњу. Припрема земље, сејање или сађење, и др., који служе у пољопривредне сврхе, не спадају у грађевинске радове.

За разврставање грађевина користи се *Класификација врста грађевина*. Јединица која се разврстава обично је индивидуална грађевина (зграда, пут, цевовод итд.). У неким случајевима класификацију је могуће применити једино на грађевински комплекс као целину.

Зграде су трајне грађевине с кровом и спољним зидовима, изграђене као самосталне употребне целине које пружају заштиту од временских и других спољних утицаја, а намењене су за становање, обављање неке делатности или за смештај и чување животиња, робе, опреме за различите производне и услужне делатности итд.

Зградама се сматрају и грађевине које имају кров, али немају (све) зидове, нпр. настрешнице, као и грађевине које су претежно или потпуно смештене испод површине земље, нпр. склоништа, подземне гараже, продавнице и други пословни простор и у подземним пролазима, и сл.

Индивидуална зграда је издвојена зграда и у случају када грађевине имају заједничку конструкцију (нпр. грађевине повезане једном страном или куће у низу) или неке јединице које су одвојене пожарним зидом. Уколико код зграда са заједничком конструкцијом нема пожарног зида, зграде се сматрају индивидуалним грађевинама ако имају посебан улаз, сопствено одржавање система и могу се користити одвојено.

Остале грађевине јесу све грађевине који нису зграде: железнице, путеви, мостови, аутопутеви, аеродромске стазе, базени итд.

Вредност уговорених радова подразумева укупну вредност уговора склопљених у извештајној години с наручиоцима посла, без обзира на то да ли га је уговорило само предузеће или су уговорени преко пословног удружења или неке друге, за те послове специјализоване организације. Сматра се да је уговор настао на дан када је потписан између инвеститора и извођача радова. Не укључују се трошкови пројектовања и надзора за градњу.

Вредност изведених радова представља укупну вредност радова које је извештајна јединица извела у појединим земљама у посматраној години са сопственим радницима, односно радницима које је непосредно ангажовала, без обзира на то да ли су то њени стално запослени радници или нису. Овај податак се може израчунати тако да се од укупне вредности

изведених радова остварених у иностранству одбије она вредност изведених радова коју су за извештајну јединицу обавили други пословни субјекти као кооперанти, подизвођачи и сл. Према томе, извештајна јединица приказује радове које је остварила са својим радницима као главни извођач или подизвођач или кооперант, а не приказује радове својих подизвођача и коопераната. Вредност изведених радова укључује вредност рада, уграђеног материјала и готових производа за уградњу које је набавила извештајна јединица, као и друге трошкове које је имала у вези с обављањем радова у иностранству, као и добит.

Вредност изведених радова на зградама обухвата радове на зградама (припремни радови на градилишту, изградња зграде, завршни и инсталациони радови), односно све грађевине из подручја 1 из Класификације врста грађевина.

Вредност изведених радова на осталим грађевинама обухвата радове на грађевинама саобраћајне инфраструктуре, на цевоводима, комуникационим и електричним водовима, на сложеним индустријским грађевинама и осталим непоменутих грађевинама, односно све грађевине које нису зграде (подручје 2 из Класификације врста грађевина).

Вредност уграђеног грађевинског материјала представља вредност уграђеног материјала који је у посматраној години утрошен у иностранству. Овај податак је садржан у укупној вредности изведених радова и не садржи вредност утрошеног материјала које је предузеће набавило у иностранству.

Вредност уграђене опреме приказује вредност уграђене опреме која је у посматраној години утрошена у иностранству. Овај податак је садржан у укупној вредности изведених радова и не садржи вредност уграђене опреме коју је предузеће набавило у иностранству.

Просечан број радника на градилиштима, укупно односи се на укупан просечан број радника које је извештајна јединица ангажовала за извођење радова у иностранству без обзира на то да ли су ангажовани радници из Србије или из иностранства. Податак се добија тако што се саберу сви ангажовани радници у извештајној години и добијени број подели са бројем месеци у којима су радили.

Просечан број радника на градилиштима, из Србије представља просечан број радника из Србије које је извештајна јединица ангажовала за извођење радова у иностранству. Податак се добија тако што се саберу сви радници из Србије који су ангажовани за радове у иностранству у извештајној години и добијени број подели са бројем месеци у којима су радили.

Укупно одрађени часови рада радника представљају укупан број стварно одрађених часова на градилиштима у иностранству за раднике из Србије.

У простор одређен за *објашњења о кооперанту* треба навести предузећа из земље која су заједно са предузећем које подноси извештај изводила радове у иностранству (нпр. једна предузећа изводе грађевинске радове, а друга монтажу опреме и сл.).

ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања

У припремама и спровођењу истраживања учествују Републички завод за статистику, Сектор за статистику АП Војводине и подручна одељења завода за статистику, као и одговорна лица у извештајним јединицама као извршиоци истраживања.

Републички завод за статистику утврђује методолошке основе и инструменте за спровођење истраживања, израђује упутства за организацију и спровођење истраживања, штампа обрасце и упутства за попуњавање, стара се о благовременом спровођењу истраживања, дистрибуира обрасце, контролише примљен материјал, обрађује податке и објављује резултате истраживања.

Подручним одељењима Завода обавезе и надлежности одређује Завод односно Сектор за статистику и оне се састоје у: ажурирању адресара, достављању упитника извештајним јединицама, пружању помоћи извештајним јединицама код попуњавања извештаја, контроли обухвата, шифрирања упитника и тачности података. Поред тога, обављају и друге послове за које их задуже Завод односно Сектор за статистику.

Одговорна лица у извештајним јединицама састављају извештаје према упутствима које им доставља надлежни статистички орган.

Рокови за снимање и прикупљање података

Снимање података о грађевинским радовима у иностранству обавља се током марта текуће године за претходну.

Рокови за извештајне јединице, као и за подручна одељења, одређују се на основу годишњег Програма статистичких истраживања.

После контроле обухвата извештајних јединица, контроле тачности и потпуности података, шифрирања података, преношења на електронске медије, спровођења рачунске и логичке контроле, исправни подаци се аутоматски обрађују за Републику Србију, централну Србију и АП Војводину.

Резултати обраде истраживања о радовима у иностранству објављују се у саопштењу ГР-50, Статистичком годишњаку Србије, као и на веб сајту Републичког завода за статистику.

Обрасци

При спровођењу годишњег истраживања о радовима у иностранству користи се образац Годишњи извештај о радовима у иностранству (ГРАЂ-33).

Списак обрадних табела

1. Грађевински радови у иностранству према земљама.

Већина података из обрадних табела биће доступна на заводском веб сајту.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДОВИМА У ИНОСТРАНСТВУ
За _____.

Пре попуњавања обрасца, молимо Вас, прочитајте упутство за попуњавање

ПОДАЦИ О ИЗВЕШТАЈНОЈ ЈЕДИНИЦИ ЗА КОЈУ СЕ ПОДНОСИ ИЗВЕШТАЈ

Подручно одељење
(Попуњава статистика)

а) Пословно име _____

Матични број

(Пословно име предузећа или назив дела предузећа на који се односе подаци)

Идентификација
у СПР (Попуњава статистика)

б) Општина _____ Место _____

Шифра општине

Улица и кућни број _____ Телефон _____

Шифра делатности

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ ИЗВЕШТАЈА

Годишњи извештај о радовима у иностранству (образац ГРАБ-33) попуњавају сва правна лица која су према Класификацији делатности (КД) разврстана у грађевинску делатност сектор Ђ - Грађевинарство, као и правна лица која нису разврстана у грађевинску делатност али имају јединице у саставу које обављају грађевинске радове у иностранству.

Идентификациони подаци

а) Уписује се пословно име под којим предузеће послује. Ако се извештај односи на пословну јединицу, поред пословног имена предузећа уписује се и име јединице.

б) Адресни подаци

У идентификационим подацима уписују се и матични број, шифра општине и шифра делатности у коју је сврстано правно лице према Класификацији делатности.

Подаци у табели приказују се за сваку земљу у посебном реду; у прву колону треба обавезно уписати назив земље, док шифру земље попуњава статистика.

Вредност уговорених и изведених радова у извештајној години обрачунава се на основу средњег курса америчког долара или евра, објављеног у курсној листи Народне банке Србије, утврђеног на дан 31.12. претходне године, без обзира на текући курс америчког долара или евра према динару.

Вредност уговорених радова – Исказује се укупна вредност уговора склопљених у извештајној години с наручиоцима посла, без обзира на то да ли га је уговорило само предузеће или су уговорени преко пословног удружења или неке друге, за те послове специјализоване организације. Сматра се да је уговор настао на дан када је потписан између инвеститора и извођача радова. Не укључују се трошкови пројектовања и надзора за градњу.

Вредност изведених радова – Исказује се укупна вредност радова које је извештајна јединица извела у појединим земљама у посматраној години ангажовањем сопствених радника, односно радника које је непосредно ангажовала, без обзира на то да ли су то њени стално запослени радници или нису. Овај податак се може израчунати тако што ће се од укупне вредности изведених радова остварених у иностранству одбити она вредност изведених радова коју су за извештајну јединицу обавили други пословни субјекти као кооперанти, подизвођачи и сл. Према томе, извештајна јединица приказује радове које је остварила ангажовањем својих радника, као главни извођач или подизвођач или кооперант, а не приказује радове својих подизвођача и коопераната. Вредност изведених радова укључује вредност рада, уграђеног материјала и готових производа за уградњу које је набавила извештајна јединица, као и друге трошкове које је имала у вези с обављањем радова у иностранству, као и добит.

Вредност изведених радова на зградама – Исказују се радови на зградама (припремни радови на градилишту, изградња зграде, завршни и инсталациони радови), односно све грађевине из подручја 1 из Класификације врста грађевина.

Вредност изведених радова на осталим грађевинама – Исказују се радови на грађевинама саобраћајне инфраструктуре, на цевоводима, комуникационим и електричним водовима, на сложеним индустријским грађевинама и осталим непоменутих грађевинама, односно све грађевине које нису зграде (подручје 2 из Класификације врста грађевина).

Вредност уграђеног грађевинског материјала – Исказују се вредности уграђеног материјала који је у посматраној години утрошен у иностранству. Овај податак је садржан у укупној вредности изведених радова и не садржи вредност утрошеног материјала које је предузеће набавило у иностранству.

Вредност уграђене опреме из Србије – Исказују се вредности уграђене опреме која је у посматраној години утрошена у иностранству. Овај податак је садржан у укупној вредности изведених радова и не садржи вредност уграђене опреме коју је предузеће набавило у иностранству.

Просечан број радника на градилиштима, укупно – Исказује се укупан просечан број радника које је извештајна јединица ангажовала за извођење радова у иностранству без обзира на то да ли су ангажовани радници из Србије или из иностранства. Податак се добија тако што се саберу сви ангажовани радници у извештајној години и добијени број подели са бројем месеци у којима су радили.

Просечан број радника на градилиштима из Србије – Исказује се просечан број радника које је извештајна јединица ангажовала за извођење радова у иностранству из Србије. Податак се добија тако што се саберу сви радници из Србије који су ангажовани за радове у иностранству у извештајној години и добијени број подели са бројем месеци у којима су радили.

Укупно одрађени часови рада радника из Србије – Исказује се укупан број стварно одрађених часова на градилиштима у иностранству за раднике из Србије.

У простор одређен за објашњења о кооперанту треба навести предузећа из земље која су заједно са предузећем које подноси извештај изводила радове у иностранству (нпр. једна предузећа изводе грађевинске радове, а друга монтажу опреме и сл.).

Штампано у Републичком заводу за статистику

ГРАЂЕВИНСКИ РАДОВИ У ИНОСТРАНСТВУ – Сви вредносни подаци дају се у динарима (1 USD = _____ дин.; 1 EUR = _____ дин.)

Назив земље	Шифра земље (попуњава статистика)	Вредност уговорених радова у хиљ. дин.	Вредност изведених радова у хиљ. дин.			У трошени материјал за уграђивање из Србије у хиљ. дин.	Уграђена опрема из Србије у хиљ. дин.	Просечан број радника на градилиштима		Укупно одрађени часови рада радника из Србије
			укупно	зграде	остале грађевине			укупно	од тога: из Србије	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
УКУПНО:										
00										
01										
02										
03										
04										
05										
06										
07										
08										
09										
10										
11										
12										
13										
14										
15										

Ако се радови изводе у кооперацији, навести назив и адресу подизвођача, кооперанга из земље:

Датум _____

Име и презиме лица које је попунило извештај _____

М. П.

ПОТПИС РУКОВОДИОЦА _____

Припремила Група за статистику грађевинарства: мр Славица Гажо, Дејана Ђорђевић и
Милка Ђука

Редакција

Руководилац: мр П. Чановић

Чланови: Г. Бјелобрк, мр Љ. Живадиновић и М. Смолчић

Лектор: Емилија Видановић

Технички уредник: Загорка Раденковић

ШТАМПА

Републички завод за статистику Србије, Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 2412-922 • Телефакс: 2411-260

Број страна: 18 • Тираж: 100